

Látkép az Ala Archa Nemzeti Parkban

MAKLEIT LÁSZLÓ
(szöveg és kép)

Kirgiz tájakon

Újabb közép-ázsiai ország felfedezésére indultunk, amikor Üzbegisztán és Türkmenisztán korábbi bejárását követően Kirgizisztán felé vettük az irányt. Az említett három szovjet utódállam – a közös múlt ellenére – élesen különbözik egymástól. Míg Üzbegisztánban a Selyemút történelmi állomásait érdemes felkeresni, Türkmenisztán „különleges” látnivalója a sivatag, a fővárosban pedig a diktatúra jelképei. Kirgizisztán védjegye a hatalmas Tien-san-hegység, égbetörő csúcsokkal, gleccserekkel, apró tengerszemekkel és széles tavakkal. Kirgizisztán – vagyis Közép-Ázsia Svájcja – a természetjárók paradicsoma.

jainkban is zajlanak. A változások a jelenkorhoz közeli pleisztocénban különösen erősek voltak, ezzel magyarázható az ősrégi kőzetek alkotja hegycsoport tagoltsága, illetve a mérsékelt formájú ormok, az éles, csipkézett gerincek és az oldalukon hosszan elnyúló meredek törmeléklejtők. Mindez alaposan feladja a lelkét a hegymászóknak.

ELSŐ TÚRANAPUNKON

Bő ötórás sétát tettünk a gyors sodrású Adygene-folyócska mentén, és próbáltuk felmérni, mi vár ránk az igazi hegymászás során. A könnyű hátizsákkal tett fotótúra persze erre

a legkevésbé sem volt alkalmas. Másnap sátorral, gázpalackkal, élelemmel felszerelve indultunk el a 2150 méteren kialakított parkolóból, hogy felköltözzünk a 3500 méter magasan fekvő 3. számú tábornak nevezett köves sátrazóhelyre.

A biztonság kedvéért még sisakot és jégcsákányt is vittem, de ezekre végül nem volt szükség, mert a nagyjából Róma szélességi körén fekvő régióban a hóhatár négyezer méteren húzódott. A gleccserek persze lejjebb is nyúlnak, ezeket azonban a választott útvonalunkon elkerültük. Helyettük maradt a törmeléklejtő, amivel már a táborhely felé haladva szoros barátságot kötöttünk.

A hármastáborban találtunk egy kis lapos területet, ahol a kövek között éppen fel tudtuk verni ötfős csapatunk két sátrát, a gleccserolvadék mellett pedig forrás is fakadt. Másnap innen indultunk a 4079 méteres Elektra nevű csúcs megmászására. A nehéz, omladékos terepen az „optimális” útvonalat az éppen járható nyomvonal jelentette. Ennek megtalálása a navigáció mellett kreativitást is igényelt. Még a közvetlenül előttünk magasodó csúcs bizzarszikláira is csak némi kerülővel lehetett biztonságosan felkapaszkodni. Kárpótlásként a környék többi négyezresének panorámája szolgált.

A mászást követően visszaereszkedtünk a táborba, lebontottuk a sátrakat, majd meg sem álltunk 2860 méterig, a másik olyan pontig, ahol forrás csörgedezik. Csúcstúránk hétfőre esett, így sem az útvonalon, sem fent nem találkoztunk más hegymászókkal. Hétfőn azonban a közeli fővárosból tömegek érkeznek a nemzeti parkba, elsősorban piknikezni. A nehéz terep ellenére néhányan a csúcstúrát is bevállalják. Vasárnap a felső táborhely felé haladva mi is beszélgettünk lefelé igyekvő mászókkal.

A SONG-KUL

Sokkal barátságosabb tájjal, széles síkságokkal és lankás hegyoldalakkal találkozunk azok, aki az ország egyik népszerű látnivalóját, a Szong-tavat (Song-Kul) keresik fel. A 3000 méteres magasságban fekvő tóhoz aszfaltos út nem vezet, érdemes terepjárót bérelni. Többen hagyományos, alacsony építésű gépjárművel szenvedték végig a hosszú, sofört és alvázat egyaránt próbára tevő utat. Alig hittünk a szemünknek, amikor a viszonylag szűk, köves és poros útvonalon kerékpárosokkal is találkoztunk.

A tó mellett hatalmas területet borít dús fűvű, „virágmintás” legelő, ideális területet biztosítva nagyszámú állatnak, a tehének, birkák, kecskék és az elmaradhatatlan lovak számára.

A természetközeli gazdálkodás mellett egyre több vállalkozó ismerte fel a turizmus kínálati lehetőségeit. A tó mellett gomba módra szaporodnak a jurtaszállások, ahol a műromantikát kedvelők borsos áron eltölthetnek néhány éjszakát a fűthető és igazi ággyal felszerelt jurtaiban.

Esti érkezésünket követően nekünk maradt a sátrazás, a hely kiválasztása azonban a széles fennsíkban csak látszólag tűnt egyszerűnek. A kiszemelt szikla melletti füves területen annyi

Útban az Elektra csúcsa felé

volt a havasi gyopár, mint nálunk a pitypang. Hihetetlen, hogy ami Európában szent virág, itt azt eszik a birkák.

Másnap rövid sétával felkapaszkodtunk a közeli, 3160 méteres Connewitz-csúcsra, majd a helyi gazdálkodók küzdelmes életével ismerkedtünk. Már a fiatalok kézfogása is elárulta, milyen nehéz fizikai munkát igényel a félmád gazdálkodás.

A BALATON 900-SZOROSA

Kirgizisztán és egész Közép-Ázsia legnagyobb tava az Iszik-tó (Yssik-Kul). A név Európában teljesen ismeretlen, azoknak azonban, akik a térségbe készülnek, érdemes megjegyezni. A nagy felületű és mély tó vizének térfogata a Balatont több mint 900-szorosan múlja felül. Az elnevezés jelentése meleg tó, ugyanis az 1600 méteres magasságban fekvő tavat a gleccserek olvadéka mellett forró vízi források is táplálják.

Nyáron kellemes hőmérsékletű, fürdésre alkalmas, de télen sem szokott befagyni. Nem mindennapi élmény a hófödté csúcsok árnyékában, az enyhén sós vizű tóban úszni egy olyan partszakaszon, ahol rajtunk kívül egyetlen ember sincs, amíg a szem ellát. Ez a hazai tópartokon nehezen lenne elképzelhető.

A tó közelében nem a strandolás jelenti az egyetlen programot. A déli part kihagyhatatlan látnivalója a Szkazka-kanyon, ami nevét az orosz mese szó után kapta. Valóban me-

Közel a csúcs

kavicsok önmagukban nem lennének érdekesek, az egykori vadászok azonban mintegy kétezer éven keresztül (i. e. 800-tól i. sz. 1200-ig) ezek oldalán örökítették meg tervezett vagy elejtett zsákmányállataikat. A kutatók kétezer ilyen petroglifát, vagyis sziklarajzot tartanak nyilván. Sajnos néhány látogató úgy véli, érdemes lenni a vésetek számát gyarapítani, az önjelölt „művészek” munkájára azonban hamariszán fekete festék kerül.

A múlt néhány nevezetes emléke ellenére a Kirgizisztánban tett utazás nem a történelem iránt érdeklődők számára jelent igazi élményt. A Selyemút nem kerülte el teljesen ezt a régiót sem, ennek szerény mementója a főváros közelében magasodó Burana-torony.

MŰEMLÉKEKBEN BISKEK NEM BŐVELKEDIK

A főváros összképe azonban mégis tetszetős. Rengeteg a park, amik lehetnek szellősek

Jurtaszállás a Szong-tó mellett

sébe illő látvány tárul a látogatók szeme elé, akár a homokkő különleges formáiban, akár a puhább talajtakaró színes ásványkiválásaiban gyönyörködnek.

Ha továbbhaladunk a tó déli partján, érdemes letérni Jeti-Ögüz felé, ahol hatalmas méretű, szintén vörös homokkőből képződött sziklaalakzatokat láthatunk. A különleges formák a kirgiz mondavilágot is megihlették, innen ered az elnevezésük, a meghasadt szív, valamint a hét bika.

Túránk legtávolabbi pontját Kelet-Kirgizisztán nagyvárosa, Karakol jelentette, innen az Iszik-tó északi partja felé fordultunk. A kazah határ közelségének köszönhetően itt már élénkebb a turizmus, tömegről azonban szó sincs.

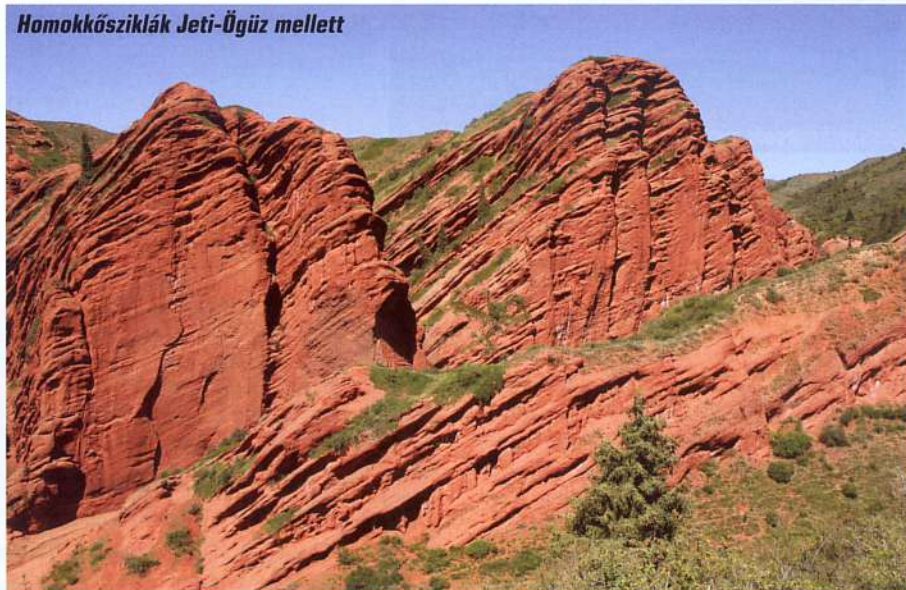
CHOLPON-ATA

Csolpon-Ata közelében hatalmas kövek alkotta szabadtéri múzeumot találunk. Az óriási

Gyűlik a kancatej

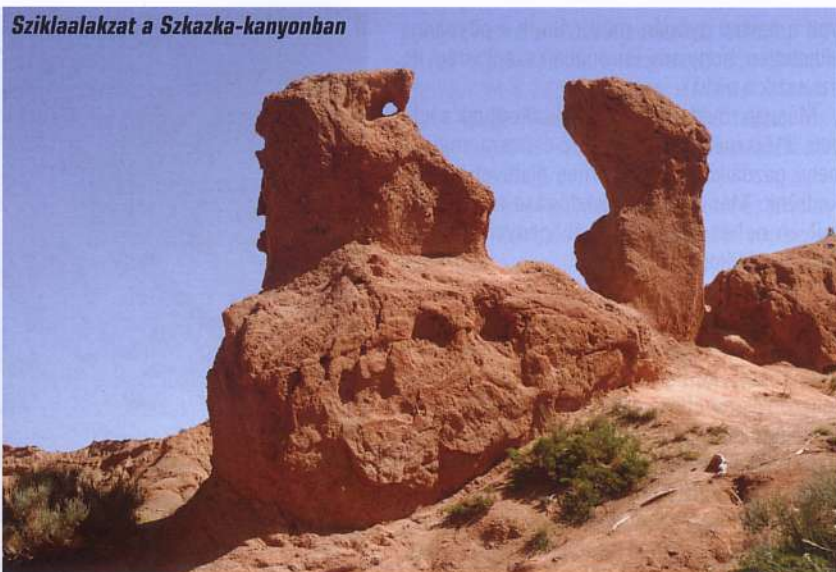

Homokkősziklák Jeti-Ögüz mellett

Sziklaalakzat a Szkazka-kanyonban

Sziklaalakzat a Szkazka-kanyonban

Biskek központi mecsete

virágokkal és padokkal, máshol terebélyes fák biztosítanak árnyékot a sétálni vagy sportolni vágyóknak.

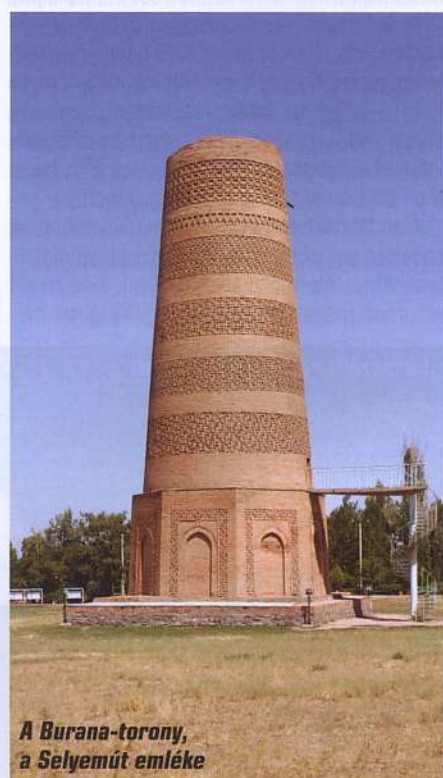
Az évszázados várak vagy templomok hiánya nem jelenti azt, hogy a kirgizek ne ápolnák a távoli és a közelebbi múlt emlékeit. A mondabeli országalapító, Manasz monumentális szobrai és a kirgiz Toldi Miklóst, a lovat cipelő Kozsombokult bemutató alkotás mellett szobrot kapott az egykori szovjet katonai vezető, Frunze is. Ez persze nem teljesen meglepő, a főváros ugyanis a függetlenség kikiáltása előtt az ő nevét viselte.

Az árnyas parkokban békésen megfér egymás mellett Marx és Engels, nem messze tőlük

pedig maga Lenin. Azok a fiatalok, akik számára ezek a nevet nem sokat mondanak, bővebb információért leolvashatják mobiltelefonjukkal a szobrok mellett csinos kis keretbe foglalt QR-kódot.

A muzulmán országban – éppúgy, mint korábban Üzbegisztánban – a valósi fanatizmusnak semmi nyomát nem láttuk. A látvány kedvéért a fővárosban két központi mecsetet is felkerestünk, melyek a tényleges városközponttól több kilométeres távolságban kaptak helyet.

Egészen más látnivalót találtunk szállásunk tőszomszédságában: a főváros központi piacát, az Os bazárt. Sokan úgy tartják, egy várost vagy akár egy országot is meg lehet ismerni, ha felkeresjük annak piacait. Kétségtelen, hogy az Os bazár gazdag péksütemény-, tészta- vagy friss és szárított gyümölcsválasztéka minden igényt kielégít, mégsem bántuk, hogy a Kirgizisztánra szánt időnk jó részét nem a főváros piacán vagy parkjaiban, hanem az igazi természetben, a Tien-san hegyei, folyó és tavai között töltöttük.

A Burana-torony, a Selyemút emléke

Biskek a parkok városa

